

Ekonomska aktivnost

Unatoč daljnjem padu potražnje u trgovini na malo industrijska proizvodnja bilježi porast u kategoriji trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju

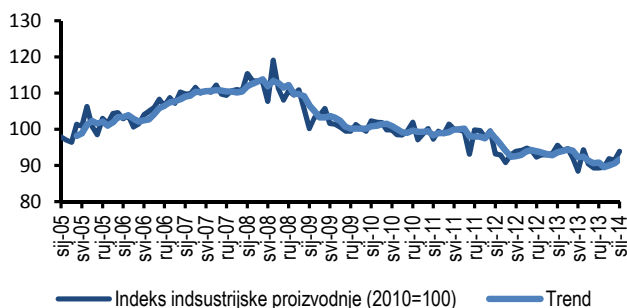
Kalendarski prilagođeni indeks industrijske proizvodnje u siječnju 2014. povećan je za 2,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, što je pozitivna promjena u odnosu na mjesec ranije kada je,

prema podacima DZS-a, industrijska proizvodnja na godišnjoj razini pala za 2,8%. Najveći rast industrijske proizvodnje je zabilježen u kategoriji trajnih proizvoda za široku potrošnju

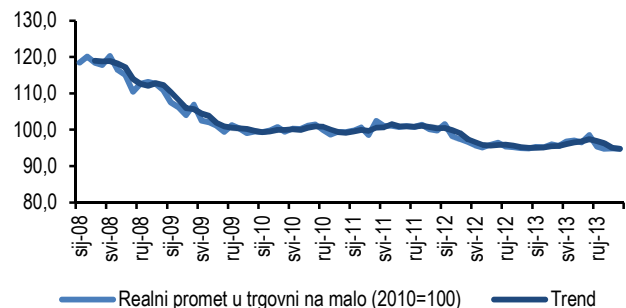
(7,7%), a najveći pad u kategoriji kapitalnih proizvoda (12,1%). Prema NKD-u, prerađivačka industrija zabilježila je rast od 4,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok su sektor energetike i djelatnost Rudarstva i vađenja zabilježile pad obujma

industrijske proizvodnje, većim dijelom zbog atmosferskih prilika. Kalendarski prilagođeni podaci o prometu u trgovini na malo pokazuju da je realni promet u toj djelatnosti u prosincu 2013. smanjen za 1,9% u odnosu na isti mjesec prošle godine.

Indeks industrijske proizvodnje 2010=100

Realni promet u trgovini na malo 2010=100

Bruto domaći proizvod

Pad BDP-a u 2013. godini najvećim je dijelom posljedica smanjenja izvoza roba

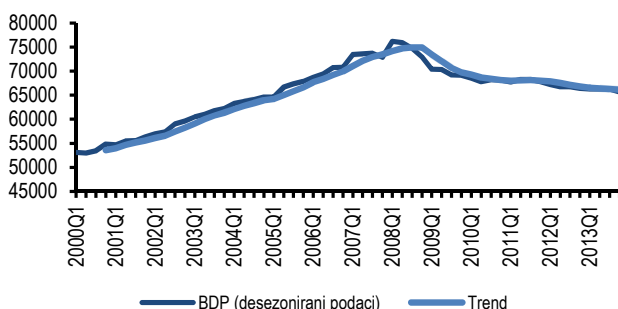
Prema prvim procjenama DZS-a BDP je u četvrtom kvartalu 2013. realno smanjen za 1,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema rashodnoj metodi najveći doprinos rastu bruto domaćeg

proizvoda u četvrtom tromjesečju 2013. ostvaren je manjim uvozom roba, dok je najveći doprinos smanjenju ostvaren manjim izvozom roba. Prema proizvodnoj metodi najveći doprinos rastu bruto

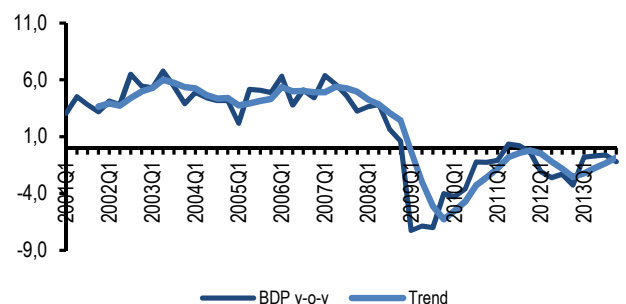
domaćeg proizvoda u četvrtom tromjesečju 2013. ostvaren je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, dok je najveći doprinos smanjenju obujma ostvaren u djelatnosti prerađivačke industrije. Prva procjena također pokazuje da je bruto domaći proizvod u 2013.

godini realno smanjen za 1% u odnosu na 2012. godinu. Prema rashodnoj metodi je smanjenje BDP-a u 2013. godini najvećim dijelom posljedica pada izvoza roba.

Bruto domaći proizvod (desezonirani podaci)

Bruto domaći proizvod (godišnja promjena)

Životni standard i raspoloženje potrošača

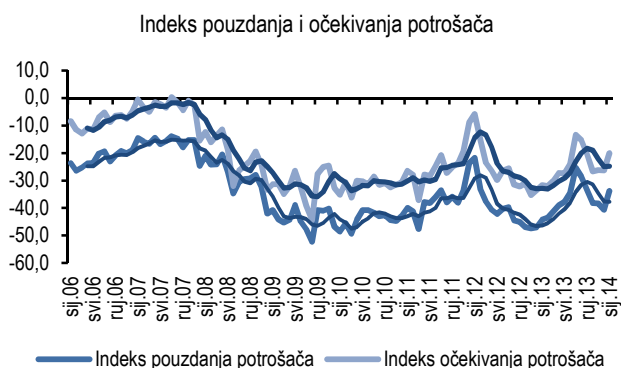
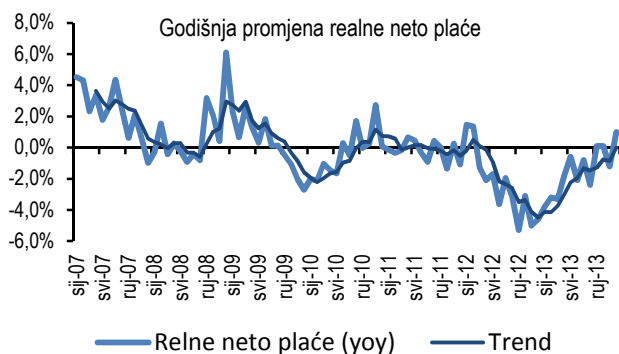
Međugodišnji porast realnih plaća jedan od uzroka rasta optimizma među potrošačima u siječnju 2014.

Podaci DZS-a pokazuju da je realna neto plaća u prosincu 2013., u odnosu na isti mjesec prethodne godine bila viša za 1,0%. Podaci o kretanju plaća prema djelatnostima pokazuju da je realni porast plaća

na godišnjoj razini zabilježen u desetak djelatnosti prerađivačke industrije, u čemu prednjače proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda te opravak i instaliranje strojeva i opreme.

Kretanje Indeksa pouzdanja i očekivanja potrošača upućuje na blagi rast optimizma među građanima. Najveći porast optimizma zabilježen je u odgovorima na pitanja o ukupnoj ekonomskoj situaciji u zemlji u

narednih 12 mjeseci. Rast pesimizma zabilježen je u samo jednom odgovoru, koji se odnosi na pitanje o očekivanjima vezanim uz kretanje broja nezaposlenih u narednih 12 mjeseci.

Tržište rada

Unatoč rastu potražnje za radnicima nastavljen je porast broja nezaposlenih

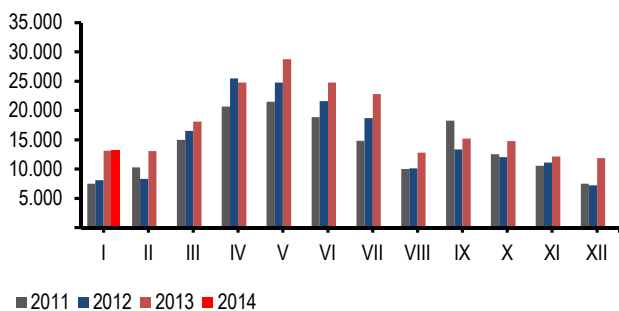
Prema privremenim dnevnim podacima HZZ-a u Hrvatskoj je 4. ožujka 2014. bilo nezaposleno 385 147 osoba. U odnosu na kraj siječnja ukupan broj nezaposlenih se povećao za 6 863 osobu. Razlog

za blagi optimizam daje podatak da je tijekom siječnja 2014. iz evidencije nezaposlenih izašlo 23 340 osoba, što je za 3,3% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Na temelju zasnivanja

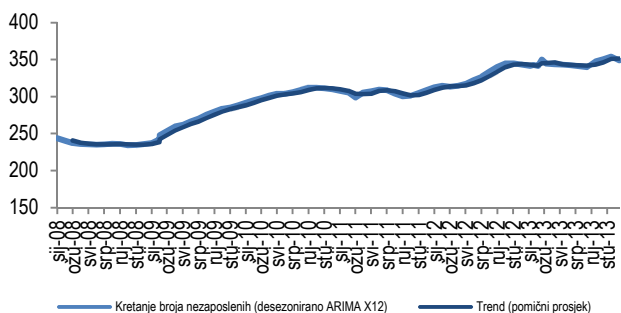
radnog odnosa izašlo je 11 659 osoba, što je 7,4% više nego u siječnju prošle godine. Najveći broj osoba se zaposlio u prerađivačkoj industriji (21,6%), trgovini na veliko i malo (14,5%) te djelatnosti pružanja smještaja,

pripreme i posluživanja hrane (11,7%). Tijekom siječnja 2014. Hrvatskome zavodu za zapošljavanje prijavljeno je ukupno 12.789 slobodnih radnih mjesta, što je 10,8% više nego u siječnju 2013.

Zaposleni s evidencije

Kretanje broja nezaposlenih (desezonirano ARIMA X12)

Financijsko tržište i inflacija

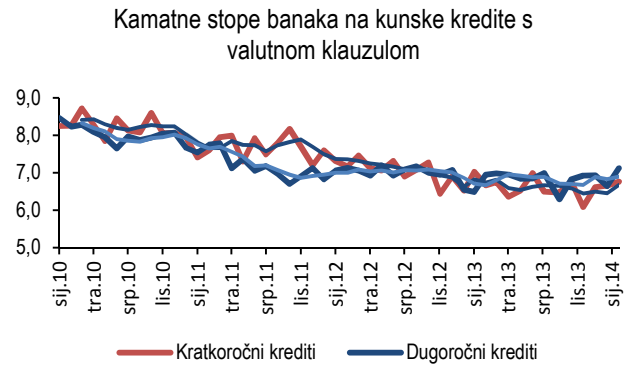
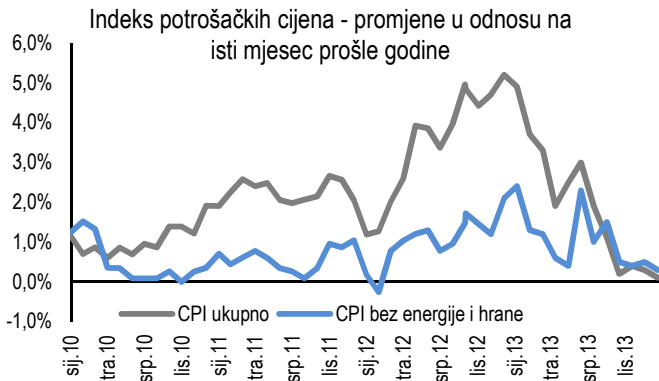
U prvim mjesecima 2014. došlo je do daljnjeg usporavanja stope inflacije, blagorasta kamatnih stopa i pada CDS spreada

U siječnju 2014. došlo je do usporavanja stope inflacije, koja je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine porasla za 0,1%, što je za 0,2 postotna boda manje nego u prosincu 2013. Bez cijena

energije i hrane, inflacija je u odnosu na siječanj 2013. porasla 0,3%, što je također smanjenje od 0,2 postotna boda u odnosu na prosinac 2013. Prosječne kamatne stope na kratkoročne i dugoročne

kunske kredite (s valutnom klauzulom) u siječnju 2014. blago su porasle na mjesečnoj razini. Najveći porast je zabilježen kod kamata na dugoročne kredite trgovačkim društvima (0,5 postotnih bodova).

CDS spread za Hrvatsku se u odnosu na početak veljače 2014. blago smanjio, ali je i dalje najviši u regiji CESEE. Pad CDS spreada u cijeloj regiji može se tumačiti porastom apetita za rizikom na međunarodnim tržištima.

CDS Spread

Država	01.01.2014.	01.02.2014.	04.03.2014.
Hrvatska	370	360	320
Češka	60	65	60
Mađarska	280	280	250
Poljska	80	85	80
Rumunjska	175	190	185

Izvor: CEE Macro/Fixed Income Daily, Erste Bank

Vanjska trgovina i svijet

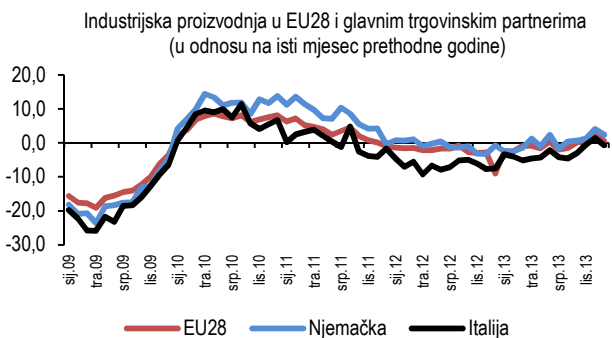
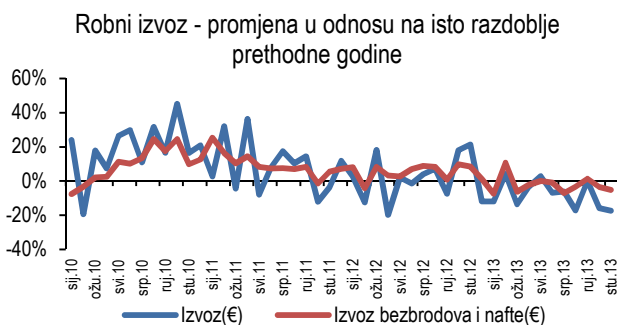
Usporavanje rasta industrijske proizvodnje u Europskoj uniji i pad izvoza na godišnjoj razini

Ukupan robni izvoz je u studenom 2013. zabilježio pad od 17,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ako se serija izvoza korigira za izvoz brodova i nafte, pad je iznosio 5,1%. Najznačajniji (kumulativni) rast izvoza ostvarila je

djelatnost opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, proizvodnje gotovih metalnih proizvoda osim strojeva i opreme proizvoda te proizvodnje proizvoda od gume i plastike. Industrijska proizvodnja u Europskoj

uniji je u prosincu 2013. zabilježila porast u odnosu na isti mjesec prethodne godine, od 0,9%, što je za 1,9 postotni bod manje nego u mjesecu ranije. Među zemljama glavnim trgovačkim partnerima Hrvatske, u Njemačkoj je

nastavljen međugodišnji porast industrijske proizvodnje (od 2,4%) peti mjesec za redom. U Italiji je industrijska proizvodnja ponovno smanjena na godišnjoj razini (za 0,7%), nakon što je u studenom zabilježila kratkoročan porast.

POSLOVNA OČEKIVANJA U HRVATSKOJ

Indeks pouzdanja u industriji

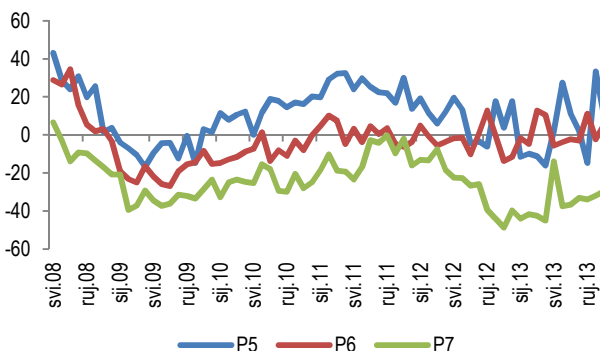
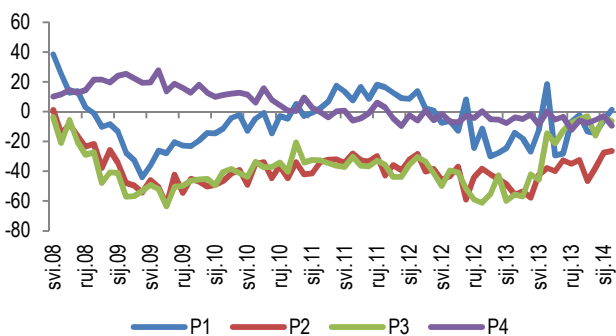
U veljači 2014. došlo je do rasta Indeksa pouzdanja u industriji pod utjecajem rasta optimizma u odgovorima na pitanja o proizvodnji i stanju narudžbi

Prva četiri pitanja u poduzetničkoj anketi u sektoru industrije odnose se na procjenu prethodne i trenutačne poslovne situacije. Indeks P1 pokazuje da je veći dio poduzetnika ocijenio da se njihova proizvodnja u posljednja tri mjeseca razvijala nešto snažnije od uobičajenog. Indeks stanja ukupnih narudžbi P2 pokazuje da je veći dio

poduzetnika ocijenio njihovu razinu nižom od uobičajene, što upućuje na nedovoljnu potražnju za proizvodima. Također, prema kretanju indeksa P3, može se zaključiti kako su poduzetnici u studenom ocijenili da je stanje izvoznih knjiga narudžbi slabije od uobičajenog. Međutim, oba indeksa pokazuju pozitivne promjene

(smanjenje pesimizma) u posljednjim mjesecima. Odgovori na pitanje o stanju zaliha gotovih proizvoda (P4) upućuju da je najveći broj poduzetnika ocijenio njihovo stanje uobičajenim. Indeksi P5-P7 prikazuju rezultate odgovora na pitanja o očekivanjima poduzetnika. Kretanje indeksa P5 upućuje da je veći broj poduzetnika odgovorio kako će se u sljedeća tri mjeseca

proizvodnja u njihovim poduzećima vjerojatnije povećati nego smanjiti. Indeks P6 upućuje da nešto veći broj poduzetnika očekuje kako će se njihove prodajne cijene u nadolazećem razdoblju smanjivati, a očekivanja poduzetnika o kretanju zaposlenosti (P7) i dalje su negativna i nalaze se na razini iz kolovoza 2012. godine.

Legenda:

Broj pitanja	Objašnjenje
P1	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, kako se razvijala Vaša proizvodnja tijekom protekla 3 mjeseca?
P2	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje Vaših narudžbi...?
P3	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje izvoznih narudžbi ...?
P4	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje Vaših zaliha gotovih proizvoda... ?
P5	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju razvijati proizvodnja tijekom sljedećih 3 mjeseca? Hoće li se ona...
P6	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju mijenjati Vaše prodajne cijene tijekom sljedećih 3 mjeseca? Hoće li se one...
P7	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način će se prema Vašem mišljenju mijenjati ukupan broj zaposlenih u vašem poduzeću tijekom sljedećih mjeseci? Hoće li se on...

Kvalitativni odgovori +/-
povećati se/ostati isto/smanjiti se;
više nego dovoljno/dovoljno/manje nego dovoljno

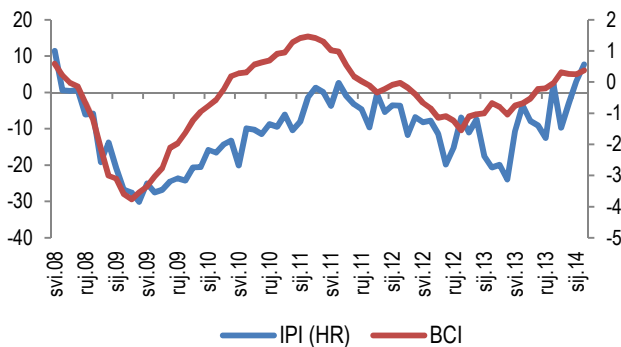
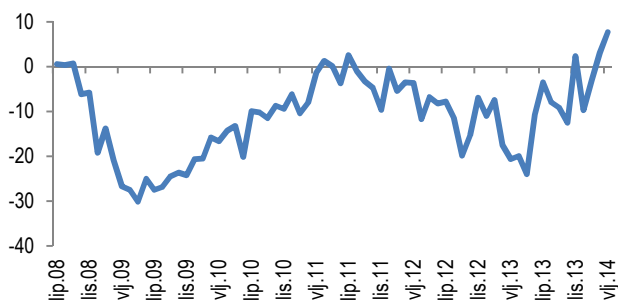
Na temelju odgovora na ranije objašnjenja pitanja o stanju ukupnih knjiga narudžbi, stanju zaliha te očekivanjima o proizvodnji u sljedeća tri mjeseca konstruirala se

Indeks pouzdanja u industriji. Budući da su poduzetnici optimističniji u očekivanjima vezanim uz rast proizvodnje u sljedeća tri mjeseca, da su stanje

zaliha ocijenili uobičajenim te da su optimističniji u odgovorima na pitanja o stanju narudžbi u posljednja dva mjeseca je došlo do rasta pouzdanja poduzetnika u

sektoru industrije. Indikator BCI Eurozone pokazuje da je rast optimizma poduzetnika u Hrvatskoj uslijedio dva mjeseca nakon porasta optimizma u Eurozoni.

Indeks pouzdanja u industriji

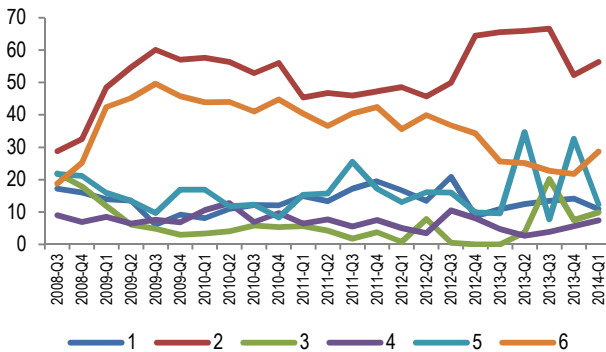
Kvartalni pokazatelji

Najveća prepreka proizvodnji je i dalje nedostatak potražnje, a financijska ograničenja su se u prvom kvartalu 2014. smajila. Iskorištenost kapaciteta poduzeća je viša nego na kraju 2013. godine.

Osim na mjesečnoj razini, ankete u sektoru industrije se provode i na kvartalnoj razini. Jedan od najzanimljivijih kvartalnih indikatora je onaj koji pokazuje procjenu faktora koji ograničavaju proizvodnju pojedinog poduzeća. Najvišu vrijednost od početka mjerenja imaju indikatori 2 i 6, koji su vezani uz faktore nedovoljne potražnje i „ostale“ faktore. U tom kontekstu razlog za blagi

pesimizam daje ponovni rast faktora koji upućuje na ograničenu potražnju u prvom kvartalu 2014. godine. U istom razdoblju je došlo i do porasta indeksa koji upućuje na ograničenja vezana uz ostale faktore te nedostatak radne snage.

Jedini pad je zabilježen kod indeksa koji upućuje na financijska ograničenja, a kao najmanju prepreku proizvodnji većina poduzetnika i dalje ocjenjuje nedostatak materijala i opreme.

Legenda

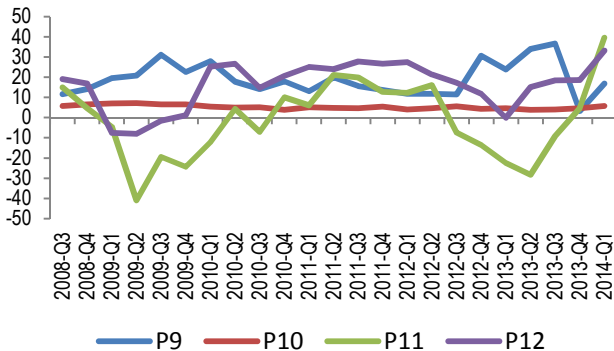
Pitanje	Odgovor
Koji su trenutno glavni ograničavajući faktori Vaše proizvodnje?	1. Nema ih
	2. Nedovoljna potražnja
	3. Nedostatak radne snage
	4. Nedostatak materijala i/ili opreme
	5. Financijska ograničenja
	6. Neki drugi faktori

U kvartalnim odgovorima se mogu dobiti i vrijedne informacije o kapacitetima proizvodnje i osiguranoj proizvodnji u budućem razdoblju, kao i o razvoju stanja narudžbi u prethodnim mjesecima. Iz prvog grafikona se može vidjeti

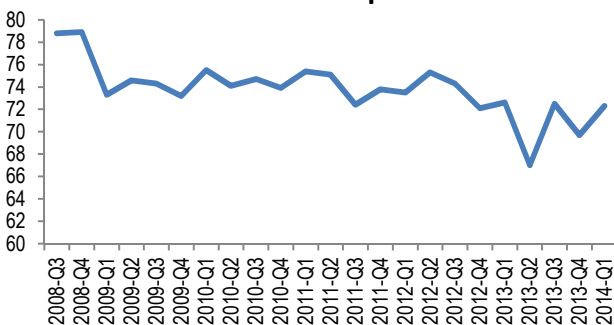
da su u prvom kvartalu 2014. poduzetnici ocijenili kako su njihovi kapaciteti dovoljni s obzirom na stanje narudžbi i očekivanu potražnju. Odgovor o osiguranoj proizvodnji na temelju trenutanih narudžbi upućuje da se broj mjeseci

za koje je osigurana proizvodnja u prosjeku blago povećao na 5,7 što odgovara razini iz trećeg kvartala 2012. Značajno poboljšanje je zabilježeno u indeksu koji pokazuje kretanje narudžbi u posljednja tri mjeseca,

a razlog za optimizam daje i indikator očekivanja o kretanju izvoznih narudžbi. Prema odgovorima o iskorištenosti kapaciteta može se zaključiti kako je ona u prvom kvartalu 2014. porasla i dosegla razinu od 72,3%.

Iskorištenost kapaciteta

Legenda:

Broj pitanja	Objašnjenje
P9	Ako uzmete u obzir trenutno stanje Vaših narudžbi i očekivane promjene u potražnji tijekom narednih mjeseci, kako ocjenjujete trenutni kapacitet Vaše proizvodnje? Kapacitet proizvodnje je....
P10	Koliko mjeseci proizvodnje Vam je osigurano trenutnim stanjem Vaših narudžbi?
P11	Na koji način su se razvijale Vaše narudžbe tijekom proteklih 3 mjeseca? Jesu li se...
P12	Kako će se prema Vašem mišljenju razvijati Vaše izvozne narudžbe tijekom narednih 3 mjeseca? Hoće li se one...
P13	S kojim kapacitetima trenutno radi Vaše poduzeće? Molim Vas da izrazite kapacitet kojim radite kao postotak od ukupnog mogućeg kapaciteta.

Kvalitativni odgovori +/-
 povećati se/ostati isto/smanjiti se;
 više nego dovoljno/dovoljno/manje nego dovoljno
 Na pitanje P10 i P13 se odgovara brojkom

Indeks pouzdanja u trgovini na malo

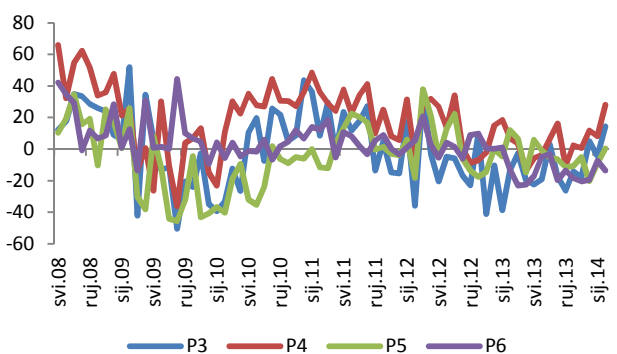
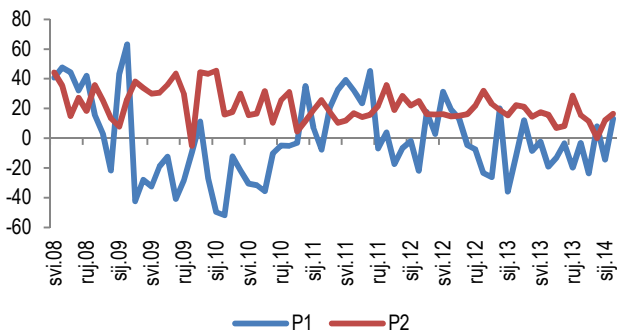
Indeks pouzdanja u trgovini na malo u veljači 2014. prešao je u pozitivnu zonu pod utjecajem rasta optimizma u odgovorima na pitanja o očekivanom rastu narudžbi i prodaje

Anketa o pouzdanju i očekivanjima u sektoru trgovine na malo je vrlo slična anketi o industriji. Prva dva pitanja u anketi o poslovnim očekivanjima u sektoru trgovine na malo odnose se na procjenu prethodne i trenutačne poslovne situacije.

Indeks P1 pokazuje da je veći dio poduzetnika ocijenio da je njihova prodaja u posljednja tri mjeseca bila nešto bolja od uobičajene. Indeks stanja ukupnih narudžbi P2 pokazuje da su poduzetnici procijenili njihovu razinu višom nego što je uobičajeno s obzirom na period ugodini. Preostala četiri

indeksa prikazuju rezultate odgovora na pitanja o očekivanjima poduzetnika. Kretanje indeksa P3 upućuje da poduzetnici očekuju kako će narudžbe u narednom periodu biti povećane. Indeks P4 upućuje da veći broj poduzetnika očekuje kako će se njihova prodaja u nadolazećem razdoblju također povećati.

Indeks očekivanja poduzetnika o kretanju zaposlenosti (P5) je nakon osam mjeseci prešao u pozitivnu zonu, ali se vrijednost kreće blizu 0 što znači da nezamjetno veći broj poduzetnika ima pozitivna očekivanja. Na pitanje (P6) o kretanju prodajnih cijena u sljedeća tri mjeseca veći je broj poduzetnika odgovorio da očekuje njihovo smanjenje.

Legenda:

Broj pitanja	Objašnjenje
P1	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, kako se razvijala Vaša prodaja tijekom protekla 3 mjeseca?
P2	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje Vaših narudžbi...?
P3	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju kretati narudžbe tijekom sljedeća 3 mjeseca? Hoće li se ona...
P4	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju kretati prodaja tijekom sljedeća 3 mjeseca? Hoće li se ona...
P5	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način će se prema Vašem mišljenju mijenjati ukupan broj zaposlenih u vašem poduzeću tijekom sljedećih mjeseci? Hoće li se on...
P6	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju mijenjati Vaše prodajne cijene tijekom sljedećih 3 mjeseca? Hoće li se one...

Kvalitativni odgovori +/-
povećati se/ostati isto/smanjiti se;
više nego dovoljno/dovoljno/manje nego dovoljno

Na temelju odgovora na pitanja o stanju ukupnih knjiga narudžbi, stanju zaliha te očekivanjima o prodaji u sljedeća tri mjeseca konstruirana se Indeks pouzdanja u

trgovini na malo. Budući da su poduzetnici stanje na knjigama narudžbi ocijenili višim od uobičajenog te da očekuju rast narudžbi i prodaje u sljedeća tri

mjeseca u veljači 2013. došlo je do rasta ukupnog indeksa pouzdanja poduzetnika u trgovini na malo. Do rasta optimizma je u veljači 2014. došlo i na razini EU, pri čemu je

agregatni indeks u Hrvatskoj na nešto višoj razini nego u EU.

